

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 10 oktober 2006

Ons kenmerk 39/5.12/2006011211

Behandeld door mevrouw E. Alkema (0592) 36 56 91

Onderwerp: Toepassing deel III Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden op het Nedersaksisch

Geachte voorzitter/leden,

Het Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden is bedoeld om deze talen, als bedreigd onderdeel van het culturele erfgoed van Europa, te beschermen en te bevorderen en discriminatie en belemmeringen met betrekking tot het gebruik van de streektaal te verbieden. Zoals u bekend is, erkent de landelijke overheid het Nedersaksisch sinds 1995 onder deel II van het Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden. Er is echter een nog betere status van erkenning - voor de meeste Noordduitse deelstaten geldt deze al - namelijk die onder deel III van datzelfde handvest.

Al enige tijd ligt op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het verzoek vanuit de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf om het Nedersaksisch ook onder deel III te erkennen. Want ondanks de erkenning onder deel II, is er in onze ogen geen reden om te veronderstellen dat het nu wel goed komt met het Nedersaksisch. Uit het recente onderzoek "Taaltelling Nedersaksisch" blijkt dat het aantal sprekers van het Nedersaksisch in het noorden en het oosten van het land langzaam aan het afnemen is. Ook in het dagelijks leven komen mensen de streektaal steeds minder tegen. Het onderzoek laat een opmerkelijk verschil zien tussen actief gebruik thuis en het kunnen spreken: 50% van de Nedersaksische bevolking¹ spreekt het thuis, meer dan twee derde kan het redelijk tot goed spreken. Niet alleen de beheersing van de taal, maar ook het daadwerkelijk gebruik ervan vraagt dus om stimulering². Dit is belangrijk, omdat op die manier de taal doorgegeven kan worden aan volgende generaties en be-

¹ Het Nedersaksisch taalgebied telt in Nederland drie miljoen inwoners.

² De provincies en gemeenten besteden jaarlijks minimaal € 1,1 miljoen aan het Nedersaksisch.

houden blijft. Het handvest wordt daarbij al wel ingezet ter ondersteuning. Dat kan in nog sterkere mate, namelijk door toepassing van deel III van het handvest. Die toepassing zou een erg belangrijke ruggensteun zijn. Toepassing van deel III maakt het beschermen van het Nedersaksisch minder vrijblijvend: de uitvoering en de handhaving van de maatregelen worden onderworpen aan onpartijdige controle door de Raad van Europa. Daarmee is handhaving van een positief streektaalbeleid beter gegarandeerd.

Het verzoek tot erkenning van het Nedersaksisch onder deel III is vooralsnog niet door de landelijke overheid ingewilligd. Als reden geeft het Rijk dat de desbetreffende provincies en gemeenten onvoldoende draagvlak hebben aangetoond voor dit verzoek. Het draagvlak moest - volgens de toenmalige staatssecretaris van binnenlandse zaken - blijken uit het ambitieniveau, de beleidsplannen en de concrete beleidspraktijk van de desbetreffende provincies en gemeenten.

Ondanks dat de desbetreffende provincies en gemeenten van mening zijn dat zij voldoen aan de criteria die worden gesteld onder deel III, hebben zij gemeend dat het goed is verder tegemoet te komen aan het verzoek van de toenmalige staatssecretaris. In het najaar van 2002 is een onderzoek uitgevoerd, namens de Samenwerkende Organisatie Nedersaksisch Taalgebied (SONT) in opdracht van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf, naar de erkenning van het Nedersaksisch onder deel III van het handvest. Dat onderzoek zou duidelijk moeten maken wat er nog diende te gebeuren om voor erkenning onder deel III in aanmerking te komen. De conclusie van dit onderzoek "Koesteren van een cultureel erfgoed" is, dat voldaan wordt aan genoeg criteria van het handvest om erkenning onder deel III mogelijk te maken. Het Nedersaksisch is een belangrijk onderdeel van de cultuur in de desbetreffende provincies en gemeenten, en moet behouden blijven.

Inmiddels is het 2006 en na verschillende overleggen met Den Haag en nog geen erkenning onder deel III, vinden wij het tijd voor meer actie, in het bijzonder voor het invoeren van hulp van de Tweede Kamer. In 1995 bood de Kamer al zicht op blijvende aandacht voor de positie van het Nedersaksisch; aandacht die gericht zou zijn op een volledige erkenning onder deel III op termijn. Inmiddels zijn wij tien jaar verder. Mede op advies van geïnteresseerde en welwillende kamerleden hebben wij tot het indienen van een petitie besloten. Daarmee kan de zaak van de toepassing van deel III op het Nedersaksisch worden besproken in een daarvoor geschikt overleg van de fracties in de Tweede Kamer. De provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf hebben daartoe de petitie Om het behoud van het Nedersaksisch opgesteld³. Met aanbieding daarvan willen wij bereiken dat dit onderwerp op de agenda komt van de Tweede Kamer en de minister van BZK besluit tot formele toepassing van deel III van het Europese Handvest voor regionale talen of talen van minderheden op het Nedersaksisch. Dit is een bevoegdheid die formeel berust bij de rijksoverheid.

³ De provincie Gelderland heeft de petitie niet ondertekend: druist in tegen haar provinciaal streektaalbeleid. Gelderland stelt zich hierdoor vooral passief op: zij wil het proces niet frustreren.

Op 26 september jk. is de petitie Om het behoud van het Nedersaksisch door een delegatie van de gezamenlijke overheden⁴ aan de voorzitter van de Vaste Commissie BZK van de Tweede Kamer aangeboden. Er waren veel (noordelijke) kamerleden bij aanwezig. Het geheel werd omlijst door een optreden van een streektaalzanger uit de provincie Groningen. De overhandiging van de petitie trok veel aandacht in de media (RTV Noord, Dagblad van het Noorden, maar ook bijvoorbeeld de VARA, NCRV, Volkskrant, Trouw, commerciële radio/tv en het Reformatorisch Dagblad). Ons is beloofd dat dit onderwerp nog vóór de verkiezingen op de agenda van BZK komt. Onze lobbyist in Den Haag, de heer H. Postma, houdt een en ander in de gaten voor ons.

Voor het overige wordt korthedshalve verwezen naar bijgaande petitie.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
jk/coll.

⁴ Gedeputeerde H. Gerritsen van de provincie Groningen, gedeputeerde J. Kristen van de provincie Overijssel en de heer H. Bloemhoff en mevrouw A. Westerdijk van SONT.

**PETITIE AAN DE VASTE COMMISSIE BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKRELATIES VAN DE TWEDE KAMER *datum: ..**

**Namens de provincies en gemeenten in het Nedersaksisch taalgebied: de provincies
Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf**

OM HET BEHOUD VAN HET NEDERSAKSISCH

DE FEITEN:

- 1 Het Nedersaksisch is de moedertaal van velen in het Nedersaksisch taalgebied dat ruim 3 miljoen inwoners beslaat. Er zijn 1,5 miljoen actieve gebruikers. Het is de taal waarin zij hun emoties het beste onder woorden kunnen brengen. De taal bevat vele unieke zegswijzen en uitdrukkingen. Het Nedersaksisch is nationaal en Europees erfgoed waarmee, net als met monumenten, zorgzaam moet worden omgegaan
- 2 De positie van het Nedersaksisch staat onder druk. De recente 'Taalstelling Nedersaksisch' wijst uit: het Nedersaksisch wordt bedreigd doordat er minder sprekers zijn, jongere generaties het niet meer spreken, velen die het kunnen spreken doen dat niet o.a. doordat er nog steeds neergekeken wordt op de taal en doordat er nog onterechte scepsis bestaat over tweetaligheid.
- 3 In 1996 heeft Nederland het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden geratificeerd. Dit betekent dat zij zich verplicht heeft de taal als culturele rijkdom op een actieve wijze te beschermen, ze in stand te houden en te ontwikkelen. In het jaar voorafgaande aan de ratificatie nl. 1995 is het Nedersaksisch erkend onder deel II van betreffend Handvest. Dit betreft een eerste formele erkenning. Aangemoedigd door de Kamer wilde de minister in gesprek met de regio's over toepassing van deel III. Deze is tot nu toe uitgebleven.
- 4 Gelet op de waarde van de taal voor de bevolking, de waarde van de taal als cultureel erfgoed, de bedreigingen waaraan de taal is blootgesteld is actie noodzakelijk. Die wordt gevraagd in het kader van het Handvest dat de Nederlandse regering heeft ondertekend en dat oproept tot actieve bescherming en behoud van de streektaal. De beste waarborg daartoe is de toepassing van deel III van het Handvest. Dat is de reden waarom wij die steeds hebben nagestreefd.
- 5 Het Handvest biedt met de toepassing van deel III de beste randvoorwaarden tot behoud van de taal.
 - expliciete en precieze afspraken over middelen en maatregelen, alsmede controle daarvan
 - versterking van gelijkwaardigheid, acceptatie en imago van de taal. Een gelijke positie aan het Nedersaksisch/Nederduits in Duitse deelstaten als Nedersaksen, Sleeswijk-Holstein, Bremen en Hamburg, dat al onder de werking van deel III is gebracht wordt gerealiseerd
 - een signaal van overheden aan burgers en maatschappelijke organisaties dat het Nedersaksisch in levend gebruik bewaard moet blijven, dat zorgvuldig en zorgzaam met de taal moet worden omgegaan en dat deze doorgegeven moet worden aan volgende generaties.

6. Toepassing van deel III op het Nedersaksisch kan en moet gerealiseerd worden omdat
 - A. Aan de minimumvoorwaarden van het handvest in ruime mate wordt voldaan, nl. aan 39 bepalingen, het minimum =35 (bevestigd door een bestuurskundig onderzoek in 2003: 'Koesteren van een cultureel erfgoed' D. Vliegthart)
 - B. Letter en geest van het handvest hiertoe oproepen. Er wordt gevraagd om de culturele rijkdom van de taal *actief* te beschermen.
 - C. De regio reeds veel stappen heeft genomen. De regio besteedt jaarlijks 1.1 miljoen Euro structureel aan het Nedersaksisch (Daarnaast vele incidentele activiteiten)
7. Wij richten ons tot u als Tweede Kamer omdat het overleg met het ministerie van BZK tot onze spijt stagneert. In de eerste periode na 1995 heeft het ministerie van BZK gevraagd naar het draagvlak, beleidspraktijk en beleidsplannen. Hieraan wordt ruimschoots voldaan. De regio heeft daarop geantwoord met het onderzoek "Koesteren van een cultureel erfgoed", samengevat in de brief van de provincies en gemeenten aan de Minister van BZK van 21 juli 2005 (zie 6 A en C). Daarna is door het Ministerie verwezen naar het rapport van de Raad van Europa dat eind 2004 is verschenen. Dit rapport is echter uitsluitend een formele toetsing van het huidige beleid. Het gaat niet in op de vraag of toepassing van deel III op het Nedersaksisch mogelijk of wenselijk is. Die vraag valt ook buiten het domein van deze rapportage. Met deze terughoudende opstelling handelt de Rijksoverheid in strijd met de letter en de geest van het Handvest dat oproept tot actieve bescherming van de culturele rijkdom van regionale talen of talen van minderheden. De Rijksoverheid heeft met stellen van eisen aan draagvlak en beleid een eigen nationale voorwaarde toegevoegd aan het Handvest. Hierdoor wordt een onnodige drempel opgeworpen tegen het benutten van deel III waarmee de taal aanzienlijk beter beschermd kan worden. De Rijksoverheid moet een actieve en stimulerende rol op zich nemen.

OPROEP

De achteruitgang van het Nedersaksisch vraagt om extra aandacht en actie. Erfgoed dat uniek is in regionaal, landelijk en Europees verband en dat aansluit bij Noord-Duitsland staat onder druk. De provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland en de gemeenten Oost- en West-Stellingwerf roepen u dan ook op om te besluiten tot formele toepassing van deel III van het Europese Handvest voor regionale talen of talen van minderheden op het Nedersaksisch. Dit is een bevoegdheid die formeel berust bij de Rijksoverheid. Daarbij gaat het vooral om immateriële aspecten: 1) de erkenning onder deel III en 2) de instelling van een daarbij behorend Consultatief Orgaan. Gegeven de positie van de taal dringen wij aan op deze twee maatregelen op korte termijn.

Achtergrondinformatie:

- de notitie *Nedersaksisch: taal van de mensen en culturele schat*
- *Chronologisch overzicht Erkenning Nedersaksisch*
- *Totaaloverzicht provinciaal en lokaal beleid t.a.v. het Nedersaksisch*
- *Verzoek tot erkenning Nedersaksisch onder deel III van het Handvest, 21 juli 2005*
- het boekwerk *Taaltelling Nedersaksisch*

Namens de provincie Groningen

J.C. Gerritsen (gedeputeerde Cultuur provincie Groningen)

Namens de provincie Drenthe

H. Weggemans (gedeputeerde Cultuur provincie Drenthe)

Namens de provincie Overijssel

J.G. Kristen (gedeputeerde Cultuur provincie Overijssel)

Namens de provincie Gelderland

J.J.W. Esmeijer (gedeputeerde Cultuur provincie Gelderland)

Namens de gemeente Weststellingwerf

G. van Klaveren (burgemeester Weststellingwerf)

Namens de gemeente Ooststellingwerf

H. Oosterman (burgemeester Ooststellingwerf)

Nedersaksisch: taal van de mensen en culturele schat

Toepassing deel III van het Europees handvest voor regionale talen of talen van minderheden op het Nedersaksisch

gespreksnotitie namens de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf

De positie van het Nedersaksisch

In oktober 1995 heeft de regering besloten het Nedersaksisch te erkennen als regionale taal in de zin van deel II van het Europees handvest voor regionale talen of talen van minderheden. De Tweede Kamer had daar op aangedrongen en steunde dit besluit dus van harte. Het ging hier om een belangrijke gebeurtenis. Voor het eerst in de geschiedenis kreeg het Nedersaksisch in Nederland in een wettelijk kader erkenning als taal en het zou in die hoedanigheid ook blijvende bescherming krijgen. Toepassing van deel III van het handvest echter zou nader moeten afgewogen.

Het Nedersaksisch ligt veel mensen in Noord- en Oost-Nederland na aan het hart. Het is dan ook hun eigen, verfijnde middel tot expressie- en communicatie. Men is zich er bovendien van bewust dat deze taal een sterke historische relatie heeft met de eigen regio en in meerdere opzichten met de regio is verweven. Het Nedersaksisch vormt in zijn uitdrukkingmogelijkheden en rijke geschakeerdheid een belangrijk onderdeel in de diversiteit van Europees cultureel erfgoed, en zo wordt het ook beleefd.

Langer geleden al werd een teruggang gesignaleerd in aantallen sprekers en in kwaliteit van het Nedersaksisch. Dat en ook andere motieven leidden ertoe dat de lagere overheden de regering verzochten het Nedersaksisch onder de werking te brengen van het Europees handvest. Het handvest draagt immers bij 'aan de instandhouding en ontwikkeling van de culturele rijkdom en tradities van Europa', waarbij het gebruik van een regionale taal tevens als onvervreemdbaar recht wordt beschouwd. Het zijn vooral deze motieven geweest die tot de instelling van het handvest hebben geleid, en tot de ondertekening en ratificatie ervan door Nederland.

De erkenning onder deel II in 1995 is van wezenlijk belang geweest. Het bestaan en het legitieme gebruik van het Nedersaksisch zijn erkend en de staat moet wezenlijke ondersteuning geven door een vastberaden optreden. De erkenning heeft positieve effecten gehad in psychologisch en in maatschappelijk opzicht. Veel sprekers zien hun Nedersaksisch niet langer als een negatief persoonlijk kenmerk of als een gebrek in eigen ontwikkeling. Er is een duidelijke trend tot versterking van taalzorg en middelen. Het gebruik in muziek, literatuur, op radio en televisie laat een groei zien in expressie, beleving en bewustwording.

Toch is er geen reden om te veronderstellen dat het nu wel goed komt met het Nedersaksisch. Het recente onderzoek 'Taal telling Nedersaksisch' laat zien dat de teruggang in gebruik en beheersing zich bij jongere generaties nog steeds doorzet. We zien bovendien een opmerkelijk verschil tussen actief gebruik thuis en het kunnen spreken. Zo'n 50% van de bevolking spreekt het Nedersaksisch thuis nog, terwijl meer dan tweederde het redelijk tot goed kan spreken. Niet alleen de beheersing, maar ook het daadwerkelijk gebruik vraagt er dus om gestimuleerd te worden. Het handvest wordt daarbij al wel ingezet ter ondersteuning. Maar

dat kan in nog veel sterkere mate, namelijk door toepassing van deel III van het handvest. Die toepassing zou een erg belangrijke ruggensteun zijn en is daarom de nadrukkelijke wens van alle provincies en betrokken gemeenten, van de meer dan twintig culturele instellingen die zich in de regio's met het Nedersaksisch bezighouden en van de talloze inwoners die het Nedersaksisch koesteren.

Nut en noodzaak van toepassing van deel III

Nu was de erkenning onder deel II gelukkig ook niet bedoeld als eindpunt. In de behandeling in de Tweede Kamer en later ook in de Eerste Kamer werd door vrijwel alle partijen de wens uitgesproken dat de regering niet alleen het Nedersaksisch zou erkennen volgens deel II, maar ook in overleg zou gaan met ons om het Nedersaksisch zo mogelijk onder de werking van deel III te brengen. Wij hadden dan ook nadrukkelijk om die toepassing gevraagd. Is deel II vooral van betekenis voor de erkenning als taal, de symboolwerking daarvan en voor steunverlening met name met betrekking tot het onderwijs, deel III noemt helder de noodzakelijke middelen en maatregelen ter bescherming, versterking en groei. Het is daarmee het instrument dat tot maatschappelijk gebruik en algehele acceptatie zal leiden. De taal krijgt dan meer en meer het imago van een volledige en volwaardige taal, zoals dat ook bij het Fries en het Nederlands het geval is en zoals dat ook voor het Nedersaksisch/Nederduits in Duitsland wordt nagestreefd. Door toepassing van deel III is het Nedersaksisch kansrijker om als Europees cultureel erfgoed te blijven bestaan. Bijkomend voordeel is dat inzet van dit instrument de sterk toegenomen belangstelling voor taal en cultuur in de regio tot uitdrukking brengt.

Het allerbelangrijkste is echter dat toepassing van deel III een voortdurende bevestiging vormt van de Nederlandse overheden, de Nedersaksische overheden en de Raad van Europa dat het Nedersaksisch in levend gebruik bewaard moet blijven. Daarmee en daardoor worden inwoners en organisaties continu opgeroepen om zorgvuldig en zorgzaam om te gaan met de taal, deze te behouden en deze door te geven aan volgende generaties. De betrokken overheden moeten continu zorgen voor een actief streektaalbeleid en de bescherming wordt minder vrijblijvend dan bij toepassing uitsluitend van deel II. Maatregelen en beleid kunnen bij toepassing van deel III scherper en nadrukkelijker onderworpen worden aan de reguliere, onpartijdige controle door de Raad van Europa. Die doet eens in de drie jaar op grond van haar bevindingen de nodige aanbevelingen aan de regering. Uitvoering van die aanbevelingen kan worden gecontroleerd door onder meer het parlement, waarmee handhaving van een goed landelijk beleid beter gegarandeerd zal zijn.

Al deze voordelen van erkenning onder deel III worden algemeen onderschreven, en dat hoeft niet te verbazen. Deel III is indertijd immers weloverwogen als kerndeel van het handvest toegevoegd en het is bovendien gericht op volwaardig gebruik in de maatschappelijke domeinen waarin volledig geaccepteerde talen fungeren. Begrijpelijkerwijs wordt in het Rapport van Uitleg dan ook gezegd dat een taal alleen buiten de werking van deel III kan worden gehouden als de redenen niet in strijd zijn met de geest, de doelstellingen en de beginselen van het handvest. Tot nu toe is de reden van de regering om nog niet tot toepassing van deel III te besluiten haar opvatting dat de regionale ambities en beleid nog niet voldoende zijn. Het is een argument tot niet-toepassing dat ons juist wel in strijd lijkt met de geest, de doelstellingen en de beginselen van het handvest. Dat gegeven vormt een extra reden om tien jaar na de erkenning onder deel II nu ook deel III van toepassing te verklaren.

Een terugblik: de gang van zaken vanaf 1995

Wat heeft zich in de tussentijd in grote lijnen afgespeeld? Sinds oktober 1995 was er op gezette tijden overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken, maar van serieuze vorderingen kan tot nu toe niet worden gesproken. Het lastigste obstakel is de strikt codificerende benadering die de minister volgt. Eerst moeten wij in voldoende mate aan deel III voldoen, voordat hij het Nedersaksisch onder de werking van dat deel wil brengen. De regering wil dat eerst in voldoende draagvlak moet zijn voorzien. Dat draagvlak zou moeten bestaan uit voldoende ambitieniveau, voldoende beleidsplannen en voldoende beleidspraktijk van de regionale overheden. Op grond van twee hoofdargumenten kan inmiddels naar onze mening al lang tot toepassing van deel III worden besloten.

- A. Het handvest zelf is niet alleen of vooral codificerend bedoeld. Deel III is het instrument dat gericht is op continuïteit en groei. Het is dus (ook) 'programmatisch', 'modifierend' van karakter, het staat ook voor een streefmodel. Zo kan bijvoorbeeld meer wet- en regelgeving gewenst zijn als situaties als onvoldoende worden ervaren. Zou het programmatisch karakter aan deel III ontbreken, dan zou de driejaarlijkse visitatie in deelnemende landen door het Comité van Experts geen zin hebben, dan zouden de aanbevelingen van de Raad van Ministers als vervolg op die visitaties ook geen betekenis hebben en bovendien zou er per land geen Consultatief Orgaan ingesteld hoeven worden om de landelijke overheid te adviseren over noden en wensen in de samenleving. Met de draagvlakeis, die een gevolg is van de strikt codificerende opvatting, heeft de regering een eigen nationale voorwaarde gesteld die, buiten de bepalingen van het handvest om, als drempel werkt tegen toepassing van deel III. Dat vormt een belemmering om het handvest zo betekenisvol mogelijk uit te voeren, dat wil zeggen zodanig dat met de toepassing ervan én bescherming én stimulering én het imago van het Nedersaksisch optimaal gediend zijn. Dat is pijnlijk, zeker ook omdat de Raad van Europa nu tot tweemaal toe de regering heeft aanbevolen om op nationaal niveau inspanningen te verrichten voor regionale talen die onder deel II erkend zijn.
- B. Niettemin hebben wij, om na te gaan of wij inderdaad voldoen aan het door de minister gewenste draagvlak, een zelfevaluatie uitgevoerd. De belangrijkste vraag echter voor ons als overheden was of wij voldoen aan de bepalingen van het handvest zelf. Wij hebben een onderzoek doen uitvoeren door de bestuurskundige mevr. drs. Daisy Vliegenthart. Niet alleen bleek een stevig draagvlak aanwezig, gebleken is ook dat zonder meer aan het minimum van 35 bepalingen is voldaan, daarbij ook gelet op het zogeheten keuzemenu. Het aantal bepalingen waaraan alle regio's voldoen is zelfs 39. Essentieel is echter dat er aan voldoende bepalingen is voldaan. Dat is een conclusie die geldt ook binnen een codificerende benadering.

Het eindrapport van het onderzoek, *Koesteren van een cultureel erfgoed. Concretiseringsonderzoek naar de erkenning van het Nedersaksisch onder deel III van het Europees handvest voor regionale talen en talen van minderheden*, hebben wij in het voorjaar van 2004 doen toekomen aan de minister van Binnenlandse Zaken. Tot nu toe hebben wij helaas geen inhoudelijke reactie gekregen. Wel was er op ons verzoek een afspraak gepland voor een gesprek tussen de minister en de provincies en gemeenten op 15-06-04. Dit gesprek werd echter door de minister geannuleerd, met als reden dat hij nog wachtte op conclusies van het Comité van Experts en van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Die waren namelijk te verwachten naar aanleiding van de tweede periodieke visitatie van het Comité van

Experts. In zijn brief van 29 augustus 2005, waarin de minister een hernieuwd verzoek om een gesprek te hebben afwijst, voert hij aan: 'Overigens deed het Comité van Ministers geen aanbeveling het Nedersaksisch onder deel III van het Handvest te erkennen'. Dat hoefde hij ook niet te verwachten: de Raad van Europa hoort formeel alleen iets te zeggen over dat onderdeel van het handvest dat Nederland wél heeft onderschreven voor het Nedersaksisch, en dat is deel II. Overigens heeft de minister de aanbeveling van het Comité van Ministers om de onderwijssituatie voor het Nedersaksisch te versterken wel voorgelegd aan de minister van Onderwijs. Hij zou er in het najaar van 2005 op terugkomen, maar tot op heden hebben wij er verder niets over vernomen. De Nedersaksische overheden zullen overigens wel beleid voeren om in elk geval onderwijsmateriaal beschikbaar te maken voor elk onderwijsniveau, waarbij overheden desgewenst individueel zelf meer kunnen doen. Dit beleid kan als aanvullend worden gezien op de vereisten van deel III waar nu al aan voldaan wordt.

Toepassing van deel III: een oproep

Wij roepen de Tweede Kamer op bij de minister aanhangig te maken dat het Nedersaksisch onder de werking van deel III wordt gebracht. Naar onze mening is er genoeg tijd geweest voor procedures en hebben de regio's lang genoeg gewacht. Tegen de achtergrond ook van het feit dat voor Duitse deelstaten als Nedersaksen en Sleeswijk-Holstein deel III al in 1998 van toepassing werd verklaard, is het onbegrijpelijk dat de Nederlandse regering de toepassing van deel III nog langer aan de noordelijke en oostelijke regio's onthoudt. De regering moge dan van opvatting zijn dat de eerste verantwoordelijkheid voor de regionale taal bij de regionale overheden en bij de mensen zelf ligt, maar als die regio's dan hebben laten zien dat ze zich flinke inspanningen getroosten om de huidige teruggang in gebruik en beheersing om te zetten in vooruitgang, dan zou men juist mogen verwachten dat de regering de helpende hand toesteekt en toepassing niet langer tegenhoudt.

Tot slot willen wij het belangrijkste samenvatten. De Nedersaksische overheden maken zich sterk voor het behoud van de Nedersaksische taal en cultuur. Zij streven daarom volledige toepassing van het handvest na. De hoofdredenen zijn:

1. Het gaat om een blijvende bevestiging door de Nederlandse overheden en de Raad van Europa dat het Nedersaksisch in levend gebruik bewaard moet blijven, waarmee en waardoor inwoners en organisaties continu worden opgeroepen om zorgvuldig en zorgzaam om te gaan met de taal, die te behouden en door te geven aan nieuwe generaties.
2. Toepassing van deel III op het Nedersaksisch zal sterker bijdragen aan het behoud van dit waardevolle erfgoed, zoals de Raad van Europa met het instellen van het handvest heeft bedoeld. Deel III is een in Europees verband algemeen aanvaard instrument dat ook in ons geval ingezet moet worden, ter verbetering en versterking van de positie van het Nedersaksisch.
3. Het instrument voorziet in het voeren van een actief landelijk beleid. De wenselijkheid daarvan is groter geworden, gelet ook op de aanbevelingen van de Raad van Europa.
4. Beleid en maatregelen kunnen nadrukkelijker dan voorheen worden gecontroleerd door de Raad van Europa. Handhaving van een positief taalbeleid zal beter gegarandeerd zijn, niet in de laatste plaats omdat het parlement aan de hand van de visitatie en aanbevelingen van de Raad van Europa de gang van zaken in Nederland kan controleren en doen verbeteren.

5. Tegen de achtergrond van de teruggang van gebruik en beheersing van het Nedersaksisch kan toepassing van deel III niet langer worden uitgesteld. Dat hoeft ook niet, want er is voldaan aan de vereisten en er is voldoende draagvlak. Verder uitstel zou zich dan ook niet verdragen met de geest en de beginselen van het handvest.

Na tien jaar geduld in het noorden en oosten willen wij de Tweede Kamer oproepen om de bestuurders, volksvertegenwoordigers, betrokken instellingen en de inwoners die het Nedersaksisch een warm hart toedragen vooruit te helpen, door tot actie over te gaan en tot erkenning te besluiten onder tenminste 35 leden of letters die volgens het rapport *Koesteren van een cultureel erfgoed* van toepassing verklaard kunnen worden. Er zal dan bovendien een onafhankelijk Consultatief Orgaan moeten worden ingesteld dat verder zal adviseren. Wij dringen er op aan dat deze stappen spoedig gezet worden.

bijlagen:

1. Brief van de provincie Overijssel d.d. 21 juli 2005
2. Rapport *Taaltelling Nedersaksisch*.

Chronologisch overzicht Erkenning Nedersaksisch

- 24-06-1992 Instelling handvest door de Raad van Europa, op basis van de Permanente Conferentie van Locale en Regionale Besturen; doel: regionale talen en talen van minderheden beschermen/bevorderen; verbod op discriminatie en belemmeringen; steun voor regionale talen gewenst
- 05-11-1992 Nederland ondertekent het handvest
- zomer 1995 Leden van de Tweede Kamer (o.a. Kamp, Van Middelkoop) spreken voor de zomer met bestuurders van de lagere overheden. Er komt een afzonderlijke aanvraag van de Stellingwerfse gemeenten, gevolgd door een gezamenlijke aanvraag door Drenthe namens alle lagere overheden. Er wordt om deel III gevraagd.
- 19-10-1995 Kamerdebat. Staatssecretaris Kohnstamm maakt na kamerbreed pleidooi een ommezwaai. Het Nedersaksisch zal worden erkend onder deel II van het handvest. De staatssecretaris zegt zich te realiseren dat er een globale inspanningsverplichting is. Hij zal i.v.m. de eventuele toepassing van deel III overleggen met de regiobesturen, en hij zal, net als bij het Fries, de kamer af en toe rapporteren. [Het laatste is, voor zover bekend, niet gebeurd]
- 29-11-1995 Brief van BiZa aan o.m. Stellingwerfse gemeenten: bevestiging erkenning onder deel II, nagegaan zal worden of deel III mogelijk is (ondertekend door A.CH.M. Rijnen namens de minister)
- 06-02-1996 Verzoek BiZa aan regio-overheden om info: welke zijn de inspanningen, hoe hoog zijn de bedragen, wat zijn de ambitieniveaus
- 02-05-1996 Nederland 'deposited its instruments of acceptance'. Daarin is o.m. te vinden de Nederlandse erkenning van het Nedersaksisch als regionale taal in het kader van deel II van het handvest: 'The Kingdom of the Netherlands further declares that the principles enumerated in Part II of the Charter will be applied to the Lower-Saxon languages used in the Netherlands'
- mei 1996 Totstandkoming gemeenschappelijk overzichtsrapport van Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland en Oost- en West-Stellingwerf: 'Erkenning van het Nedersaksisch in het kader van het Europees Handvest voor streek- en minderheidstalen', fungerend als bijlage bij een nieuwe brief met het verzoek tot erkenning onder deel III.
- januari 1999 Nederland presenteert naar de Raad van Europa z'n eerste periodieke rapportage.
- 20-04-1999 Noordelijke overheden delen mee dat hun gemeenschappelijke *Kultureel kompas van het Noorden* is verschenen. Groningen, Fryslân, Drenthe en de steden Groningen en Leeuwarden spreken uit: 'Wij verwachten dat de rijksoverheid al het mogelijke zal doen om deze erkenning te bevorderen' (nl. die onder deel III van het handvest)

- 02-06-1999 Verzoek van staatssecretaris De Vries aan regio's om een vragenlijst in te vullen, ter voorbereiding van een te plannen overleg met de provincies en gemeenten in Den Haag.
- 09-05-2000 Bestuurlijk overleg van de regionale overheden met staatssecretaris Gijs de Vries. Uit het verslag: De erkenning van het Nedersaksisch heeft een stimulerend effect gehad op het gebruik van de streektaal, aldus de betrokken bestuurders. Toepassing van deel III van het Handvest op het Nedersaksisch vereist opnieuw instemming van het kabinet. Het kabinet acht het noodzakelijk dat er een duidelijk draagvlak binnen de provincies en gemeenten van het Nedersaksisch taalgebied bestaat, alvorens toepassing van deel III in overweging te nemen. Het draagvlak moet blijken uit ambitieniveau, beleidsplannen en de concrete beleidspraktijk van de regionale overheden. Dat dient zodanig te zijn dat op basis daarvan 35 leden of letters uit de bepalingen van deel III onderschreven kunnen worden. De staatssecretaris wijst op de codificerende benadering. De regio's zien liever een modificerende, programmatische benadering.
Het beleid is primair de verantwoordelijkheid van de regionale overheden en de bevolking, oordeelt de staatssecretaris. Regionaal beleid zou in overeenstemming moeten worden gebracht met het niveau van deel III. [N.B. De uitkomsten van het overleg: meer ambitieniveau enz. werden naderhand ervaren als een belemmering, die eigenlijk in strijd is met het handvest. Niettemin vormden ze de voornaamste drijfveer voor het instellen van het Concretiseringsonderzoek, zie hierna.]
- 20-09-01 Rapportage door het Comité van Experts. Die zeggen dat de eerste periodieke rapportage door de Nederlandse rijksoverheid onvoldoende was en dat ze die overheid daarom om aanvullingen hebben gevraagd. Men kon verder werken nadat een voorgelegde lijst met vragen door Nederland was beantwoord. De situatie van o.m. het Nedersaksisch is, zo zegt men kernachtig, bepaald door maatregelen/inspanningen door overheden en organisaties die zich met deze taal bezighouden. De erkenning onder deel II is de eerste wettelijke benadering ter bescherming. Geconstateerd wordt dat de resolute actie ter bescherming nog niet voldoende is; bovendien, de regionale overheden worden onvoldoende ondersteund door de landelijke overheid. Wat de aanmoediging van het gebruik van het Nedersaksisch betreft zou het Comité willen zien dat de landelijke overheid de regionale overheden aanmoedigt en ondersteunt. Ten onrechte is er geen specifiek wettelijk kader aangenomen ter bescherming en aanmoediging, zo stelt men. Er bestaat geen coherent landelijk beleid. Het Comité van Ministers beveelt de Nederlandse regering aan zich rekenschap te geven van de bevindingen van het Comité van Experts, waarbij het ontwikkelen van een nationaal taalbeleid voor talen onder deel II als prioriteit wordt genoemd.
- ...-02 Leden van de Tweede Kamer hebben, n.a.v. een verzoek van SONT, de minister de vraag om erkenning onder deel III voorgelegd. De minister biedt geen concrete acties van zijn kant, wel doet hij de suggestie dat de regionale overheden eigen adviesorganen instellen. [Overigens is de instelling van een adviesorgaan 'iets gewoons' juist bij erkenning onder deel III: dan hoort er nl. een 'Consultatief Orgaan' te zijn]

- 05-06-02 Vaststelling beschrijving Concretiseringsonderzoek door regionale overheden: dat onderzoek moeten laten zien dat men voldoende ver is.
- 14-06-02 Provincie Overijssel en andere overheden berichten SONT over het in te stellen Concretiseringsonderzoek Nedersaksisch: 'Dit onderzoek heeft tot doel om aan de hand van de bepalingen uit het Europees Handvest voor Streek- en Minderheidstalen inzichtelijk te maken wat het ambitieniveau is, wat de beleidsplannen zijn en wat de concrete beleidspraktijk van de desbetreffende provincies en gemeenten is en moet zijn. Tevens moet inzichtelijk worden gemaakt hoe de erkenning gerealiseerd kan worden met differentiatie binnen het Nedersaksisch taalgebied in Nederland.'
- 05-11-02 Aanvang Concretiseringsonderzoek. Aangesteld is de bestuurskundige mevr. drs. Daisy Vliegthart. Zij interviewt alle lagere overheden, de grotere streektaalorganisaties en externe deskundigen.
- 24-01-03 Oplevering *Koesteren van een cultureel erfgoed. Concretiseringsonderzoek naar de erkenning van het Nedersaksisch onder deel III van het handvest voor regionale talen en talen van minderheden*, Ommen, z.j. [= 2003], door aanbieding/verzending aan de deelnemende regionale overheden. Uitkomst: Erkenning onder deel III van het Handvest is mogelijk, er wordt voldaan aan 39 leden van het Handvest. Hoofdambitie is: Het Nedersaksisch is een belangrijk onderdeel van de cultuur in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland en de gemeenten Oost- en West-Stellingwerf, en moet behouden blijven.
- februari 04 Regulier gesprek van SONT en vertegenwoordigers van taalinstututen met het Comité van Experts van de Raad van Europa.
- 15-6-2004 Afspraak van provincies en gemeenten met Minister Remkes; de gemaakte afspraak wordt door de minister geannuleerd. Hij schort het overleg op i.v.m. verwachte rapportage Raad van Europa (Comité van Experts, Raad van Ministers)
- 26-11-2004 Studiemiddag van SONT: 'Nedersaksisch in beweging'. Uitgenodigd zijn ook regionale bestuurders en politici. Prof. Niebaum (RUG) schetst de relatie Nedersaksisch (in Nederland) - Nederduits. **Dr. R. Goltz van het Instituut voor Nederduitse Spraak in Bremen legt uit hoe in vijf Duitse deelstaten het Nedersaksisch/Nederduits onder deel III is erkend. Ook daar geldt: de regionale taal staat onder druk van de standaardtaal (en het Engels), bescherming in Europees verband onder deel III is hoe dan ook nodig.**
- 15-12-2004 Rapport Comité van Experts samen met de aanbeveling Comité van Ministers van de Raad van Europa. Samengevat: waardering voor inzet locale en regionale overheden; het rapport vraagt om coördinatie en versterking van inspanningen in het bijzonder in het onderwijs en vraagt om landelijk beleid. [Men doet geen uitspraak over erkenning onder deel III; men gaat nl. alleen in op wat Nederland wel heeft ondertekend (dl. II); dit is meegedeeld door het

Comité in z'n eerdere zitting in Den Haag, waar gesproken werd met SONT-vertegenwoordigers en vertegenwoordigers van de belangrijkste organisaties]

- 05-01-05 SONT richt zich bij brief tot de overheden. SONT rapporteert over een gesprek dat men had met minister Remkes op 08-11-04. De indruk die men eraan overhoudt: Remkes zit op de lijn van voormalig staatssecretaris De Vries (zie hierboven: 09-05-00). SONT meent bij Remkes een 'positieve grondhouding' bespeurd te hebben.
- 12-07-06 Verzoek Provincie Overijssel om erkenning onder deel III mede namens de andere overheden; reactie op rapport van experts. Opvatting over versterking inspanningen op het punt van onderwijs; nl. wel beschikbaar stellen methoden, geen verplichtingen opleggen aan onderwijs
- 29-8-2005 Antwoord minister Remkes: hij acht overleg met regionale overheden "niet opportuun". Minister wil overleg met ambtgenote van OCW, mede n.a.v. een aanbeveling van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Remkes zal najaar 2005 initiatief nemen tot overleg. Dit initiatief blijft tot op heden uit.
- 21-11-2005 Rapport *Taaltelling Nedersaksisch* verschenen. Uitkomsten: Nog steeds frequent gebruik en zeker beheersing van Nedersaksisch, maar gebruik en beheersing beter bij oudere dan bij jonge generaties. In het algemeen: meer beheersing dan gebruik. Het gebruik verdient dus gestimuleerd te worden.

Voorjaar 2006 Regionale overheden nemen initiatief om de Tweede Kamer te informeren. De eerste reden: staatssecretaris De Vries en eerder ook de Tweede Kamer hebben indertijd voortgang en vooruitgang in het vooruitzicht gesteld. Minister Remkes heeft eerder aangegeven dat de regionale overheden bij hem zouden moeten aankloppen. Vervolgens echter houdt hij af. Tweede reden: het handvest zegt (Rapport van uitleg, punt 41) dat een staat kan beslissen een regiotaal buiten de werkingssfeer van deel III te houden. De redenen moeten echter verenigbaar zijn met geest, doelstellingen en beginselen van het handvest. Dat zijn ze echter niet (zie hierboven, 09-05-2000, voor de redenen van de regering: ambitieniveau etc.). MAAR: het is niet vol te houden dat het Nederlandse Nedersaksisch niet wordt erkend binnen deel III en het Nedersaksisch/Nederduits wel in Duitse deelstaten als Nedersaksen en Sleeswijk-Holstein.

Je zou nu kunnen zeggen: parlement, het heeft allemaal lang genoeg geduurd. Neem dus tenminste 36 punten aan: codificerend en misschien voor enkele onderdelen voorlopig op de Duitse manier: programmatisch ofwel modifierend. Het is vervolgens voorbehouden aan de Raad van Europa om te controleren of de inspanningen voldoende zijn en om daarover te rapporteren/adviseren aan de landelijke overheid, die vervolgens tot actie moet overgaan.

Totaaloverzicht provinciaal en lokaal beleid ten aanzien van het Nedersaksisch

Provincie Groningen

HUIS VAN DE GRONINGER CULTUUR

Centraal aanspreekpunt voor organisaties en instellingen die zich bezighouden met het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van de Groninger taal en geschiedenis. Het biedt ondersteuning van inhoudelijke en organisatorische aard.

Kerntaken:

- promotiegerichte informatieverschaffing aan culturele organisaties en instellingen
- informatiedienstverlening aan culturele organisaties en instellingen, particulieren en overheden
- inhoudelijke, organisatorische, financiële ondersteuning aan culturele organisaties en instellingen
- functie van platform voor culturele organisaties
- (inter)regionaal overleg met culturele organisaties en instellingen en overheden
- stimulering, organisatorische opzet en promotie van educatieve projecten
- het initiëren en organiseren van culturele activiteiten en evenementen

personeel: 2 consultants (1,5 fte)

budget: € 175.000

MEDIABUDGET GRONINGER CULTUUR

Dit budget is bedoeld voor alle (nieuwe) media en hieruit worden activiteiten ondersteund die bijdragen aan de versterking en het bereik van de Groninger cultuur.

budget: € 25.000

BUREAU GRONINGER TAAL & CULTUUR

Kerntaken:

- (onderzoek) vastlegging en beschrijving van de taal en haar geschiedenis
- (onderwijs) onderwijs aan studenten
- (maatschappelijke functie) lezingen, publicaties, bestuurslidmaatschappen, cursussen voor volwassenen etc.

personeel: streektaalfunctionaris (0,9 fte)

adm. ondersteuning (0,1 fte)

budget: € 105.500

STICHTING GRUNNEGER TOAL

Kerntaken:

- centraal aanspreekpunt voor 9 organisaties in Oost-Groningen die zich bezighouden met activiteiten op het gebied van de Groningstalige cultuur
- initiëren, stimuleren, ondersteunen van educatieve projecten (basisonderwijs en volwassenen)

budget: € 15.900

BIJZONDERHEDEN INCIDENTEEL

Diverse streektaalgerelateerde projectsubsidies:
bijvoorbeeld theater, toneel en (pop)muziek in streektaal

budget: bedrag wisselt jaarlijks

Provincie Drenthe

STICHTING DRENTSE TAOL

Centraal adres voor advies en informatie over en ondersteuning van het Drents, gericht op school en daarbuiten, op cultureel gebied

- geeft advies en informatie over streektaal en –literatuur aan culturele organisaties en instellingen, particulieren en overheden;
- initieert/ organiseert culturele activiteiten en evenementen;
- geeft organisatorische en/ of financiële ondersteuning aan culturele organisaties en instellingen;
- bevordert de samenwerking tussen culturele organisaties en instellingen
 - het in samenwerking met andere streektaalorganisaties in het Nedersaksisch taalgebied organiseren van een (jaarlijkse) culturele ontmoeting tussen sprekers van de verschillende streektaalen in het Nedersaksisch gebied met literatuur, muziek, toneel en streektaalvoorlichting.
- bemiddelt tussen het culturele veld en het publiek
 - o.a. distributie van een actuele streektaalagenda naar regionale media
- stimuleert, organiseert en promoot culturele streektaaleducatieve projecten
 - aanbieden van cursussen Drentse taal en streekcultuur voor volwassenen
 - projecten ihkv erfoededucatie
 - opname van streektaal in het educatief programma voor de voorschoolse opvang dat is afgestemd met het Drentse programma leesbevordering
 - ontwikkeling, uitgave en distributie van een folder naar Drentse peuterspeelzalen voor ouders over meertalige opvoeding en de waarde van het Drents daarin

budget: € 157.370

STICHTING HET DRENTSE BOEK

Uitgeverij voor Drentstalige publicaties

- geeft organisatorische en/ of financiële ondersteuning aan Drentse auteurs en stimuleert om in en/ of over de streektaal te publiceren;
 - uitgave van jaarlijks 6-8 Drentse boeken in/over de streektaal en/of over de streekcultuur en eventuele herdrukken/ heruitgaven;
 - uitgave van het Drents Letterkundig Tijdschrift Roet (4x per jaar/ tenminste 300 abonnees).
 - uitgave streektaalnieuwsbrief (4x per jaar/ 400 abonnees)
- initieert/ organiseert culturele activiteiten en evenementen ter stimulering van het schrijven, praten en lezen in het Drents:
 - tweejaarlijks streektaalfestival met een gevarieerd programma van Drentstalige muziek, gedichten en toneel
 - tweejaarlijkse Drentse Boekenweek
 - webwinkel Drentstalige producten
 - digitale ontsluiting van biografisch en bibliografisch materiaal van Drentstalige auteurs (literatuur en muziek)
 - literair café (literatuur en muziek)
 - schrijfwedstrijden

budget: € 41.507

MAANDBLAD OEZE VOLK

Uitgave van het Drentstalig maandblad Oeze Volk (triviale literatuur/ lectuur)
Bieden van een laagdrempelig podium voor het schrijven in de Drentse taal, 3.500 abonnees.

budget: € 19.531

BIJZONDERHEDEN INCIDENTEEL

Diverse streektaalgerelateerde projectsubsidies:
bijvoorbeeld muziek in streektaal, audiovisuele portretten van Drentse schrijvers en van de ontwikkeling van de Drentse literatuur

budget: bedrag wisselt jaarlijks

BIJZONDERHEDEN

Momenteel voeren wij met deze streektaalinstellingen en –functies gesprekken en maken wij afspraken over samenvoeging tot één Huis van de Drentse taal.

Door ze uit te nodigen een feitelijke en organisatorische samenwerking aan te gaan in de vorm van een Huis van de Drentse taal willen wij vorm geven aan:

- één centraal adres voor advies en informatie over en ondersteuning van het Drents,
- één uitgeverij voor Drentstalige publicaties,

- één denktank voor plannen ter versterking van de positie van de Drentse streektaal, ook via andere kunstdisciplines zoals het amateurtoneel, festivals en beeldende kunstprojecten,
- gericht op school en daarbuiten, op cultureel gebied.

Met de oprichting van een centraal aanspreekpunt voor advies, informatie en ondersteuning beogen wij de kwaliteit en structuur van het aanbod op het gebied van de streektaal te verbeteren.

Provincie Overijssel

STICHTING VAN DEINSE INSTITUUT

Bevordert kennis over en behoud van streekcultuur door het uitvoeren en ondersteunen van onderzoek, het verstrekken van documentatie en door educatieactiviteiten.

T.b.v. streektaal o.a:

- streektaalconsulent
- cursussen en streektaalprijs
- bevorderen van streektaal in het basisonderwijs
- televisiespot
- boeken en cd's in streektaal

budget: € 123.000*

IJSSELACADEMIE

Stimuleert, coördineert en publiceert regionaal onderzoek op het gebied van geschiedenis, streektaal, flora en fauna.

T.b.v. streektaal o.a.:

- streektaalconsulent
- ontwikkeling onderwijsondersteunende programma's voor basisonderwijs
- cursussen en literaire wedstrijden m.b.t. regionale taal en cultuur
- streektaaltelefoon: antwoord op alle vragen m.b.t. streektaal

budget: € 136.000*

STICHTING GRENS OVERSCHRIJDENDE STREEKTALLEN (GOS)

Grootschalig woordenboek- en grammatica-onderzoek, dat zal resulteren in een serie Woordenboeken van Overijsselse dialecten.

budget: € 25.000*

BIJZONDERHEDEN INCIDENTEEL

Regiosoap ' Van Jonge Leu en Oale Grond': soap in de streektaal

budget: € 350.000**

Diverse streektaalgerelateerde projectsubsidies in het kader van Actieplan Cultuurbereik: bijvoorbeeld theater, toneel en (pop)muziek in streektaal

budget: € ***

* subsidie jaarlijks, bedragen voor 2006

** subsidiebedrag in 2005. Aanvraag voor nieuwe afleveringen (2006) in behandeling

*** bedrag wisselt jaarlijks afhankelijk van aanvragen

Provincie Gelderland

STARING INSTITUUT

Streektaalconsulent en streektaalwoordenboek voor de Achterhoek.

budget: € 31.000

RADBOUD UNIVERSITEIT

Streektaalwoordenboeken Veluwe en Rivierenland

budget: € 57.000 (projectsubsidie tot en met 2008)

Gemeenten Oost - en Weststellingwerf

STELLINGWAVER SCHRIEVERSRONTE SSR

Een instituut in de Stellingwerven dat de Stellingwerfse streektaal en streekcultuur onderzoekt en actief bij de mensen onder de aandacht brengt. Het promoot en stimuleert het gebruik en kennis van het Stellingwerfs onder de bevolking. Het vergroot de bewustmaking. Dit gebeurt ondermeer door cursussen, manifestaties en publicaties van boeken en tijdschriften over en in het Stellingwerfs. Het streektaalbeleid van de beide gemeenten om de Stellingwerfer streektaal te stimuleren wordt in feite in de vorm van activiteiten van de Schrieversronte gerealiseerd. De beide gemeenten en Fryslân subsidiëren de Schrieversronte.

budget: € 210.000

HEEMKUNDE-ONDERWIJS

Op de basisscholen in de Stellingwerven. Als alternatief voor het Friese taalonderwijs wordt op de Stellingwerfer scholen het vak Heemkunde gegeven. Het vak Heemkunde bestaat voor een belangrijk deel uit lessen Stellingwerfer streektaal en cultuur. De gemeenten subsidiëren Heemkunde slechts voor wat betreft de talige kant.

budget: € 18.000.

N.B.: dit bedrag zit in de subsidie aan de Schrieversronte die verantwoordelijk is voor de invulling van het Stellingwerfer taalgedeelte van Heemkunde.